

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmontetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos peltisor térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetéseket legezélszerűben posta utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Nagy idők, kis emberek.

Mert hiába sérti hiúságunkat, hiába tiltakozunk ellene az önérték egész hevével — azok vagyunk. Csomóstól várnak reánk a megoldandó szebbnél szebb feladatok, melyek alig igényelnek egyebet egy kis önfeláldozásnál, munkaszeretetet és tevékenységnél: mi boldogok vagyunk, ha eltolhatjuk magunkról a felelősséget és munkát, haladunk a szélesre taposott országuton s szidjuk a rossz időket, ha rosszul megy dolgunk, — a kormányt, mely emeli az adókat, de önmagunk szemében nem vagyunk hajlandók meglátni a gerendát.

Gömörmegyéről, a par excellence iparos megyéről szól az ének.

Olvasóinknak nagyrésze bizonyára tudomással bír arról, hogy tavaly az országgyűlés egy törvényt alkotott, a mely az új iparágakat és vállalatokat bizonyos kedvezményekben részesíti s ennek kapcsán a közgazdasági miniszter felhívta az egyes megyéket még ez év martiusában, jelöljék ki azon iparágakat, melyek az illető megyében életképesek lennének.

Több törvényhatóság részletes, érdekes adatokkal támogatott jelentésekben tett eleget ezen felhívásnak, sőt itt-ott élénk mozgalom keletkezett új vállalatoknak belföldi tőkével való alapítására. Megyénkről nem szólt senki sem. Pedig lehetett-e várni, hogy volna tárgy, a mely inkább vehetné igénybe a közönség figyelmét, mint épen az, a melytől nem csupán a jelen virágzása, hanem a jövő fejlődésiránya is függ? Hiszen ki vonja meggyünkben kétségbe az iparnak és mezőgazdaságnak solidaritását, az együttes fejlődést? Ki szólhat az ellen, hogy az ipar virágzása létfeltétele az egész megye jólétének? Bizonyára józanul senki. És ép ezért hittük, hogy e megye, a mely annyit vár az ipartól, fog is tenni tudni érte valamit s hogy ez országgrész, melynek oly multja van e tekintetben, meg fogja tenni azt, mit a jelenben a jövőért tenni lehet.

Naiv idealismus! Mahomed nem megy a hegyhez. Majdnem nyolez hóig tartott, míg elkészült a

felelet a miniszteri leiratra. Ugy tudjuk a szeptemberi pelszüci gyűlésen kellett volna tárgyalni, mely érdeklődés között, mutatja az, hogy e lapokban közölt tudósítás ez ügyről egy szóval sem emlékezik meg, valószínűleg azért, mert nem igen volt a tér urai közt ki érdemesnek tartotta volna fölmelegedni e tárgyért. A felelet expediatatott, hála a háziipar egyesület titkáranak, megérintettek az egyes iparágak a fa és vasipar, az agyagtelepek, len és kenderszövés, papirgyártás, sőt ezenkívül a jelentés főlemlíti a kősiszólást és üveggyártást is.

Mi e jelentésből láttuk, hogy él a hazai ipar egyesület, él Dobsina városa, de arról, hogy él az iparos Gömörmegye is, a mely kilépve a piun desiderumok sorából, konkrét javaslatokkal fog föllepni s kiszemeli és ajánlja azt a mit a létező viszonyok között létesíteni valóban lehet, utal azon pénzösszege, melyben pénzüzetünk „sinlődnek“ s biztosítja a kormányt, hogy itt nem csupán jó akaratot és emelkedni vágyást, hanem munkabíró kezeket is talál, azt a megyét, mely az önkormányzat legszebb jogaival élve tekintélyével igyekszik előmozdítani azon kérdéseket, melyektől a jövő boldogsága függ, azt a megyét — sajnáljuk, de ki kell mondanunk — nem találjuk sehol.

Ne keressük a bünösöket sehol. Azok vagyunk mindnyájan. S merünk dicsekedni, hogy megérdemeltük a szabadságra, midőn autonomiánkat legszentebb érdekeink elhanyagolására fordítjuk. Kivülről várjuk a segítséget mindig. Egerben például nem rég alakult egy kályhagyártó-társaság tízezer frt tőkével, ma — így írják — s magunk is láttuk, igen-igen szép kályhákat gyárt. Kedvezőbb terrenum volna Eger Rimaszombatnál? Vagy pénzünk nincs talán? Hiszen csak a rimaszombati és rozsnói takarékpénztárak betéte meghaladta a mult év végén a 2450000 frtot s decz. 31-én m. é. 58 ezer frt hevert kassáikban, hanem nekünk várni kell, míg leszál a kamatláb 3%-ra, akkor talán kezdünk valamit, addig pedig várjuk a sült galambot s beszélünk róla, hogy mily kobókat épít a „Bankverein“ Likéren vagy Ozdon.

Nem kellemes dolgok ezek, nem élvezetből mondottuk el mi sem, hanem mert hajtott a kötelesség érzete, s azon hit, hogy talán még is akadnak olyanok, a kiket e sorok némi gondolkodásra indítanak, a kik belátják, hogy bajainknak önmagunk vagyunk legfőbb okai. Ha e meggyőződés elterjed a társadalomban, akkor nem kell majd félni, hogy hasonló esetek ismétlődni fognak, hogy a megye elfogja hanyagolni közönyében azt, a mitől jövője és fölvirágzása függ.

Minden munkával, melyet helyettünk más végez, gyöngeségünknek új jelét adtuk; minden gyár kéménnyel, melyet megyénkben idegen tőke emel, a hatalomnak egy része esik ki kezünk közül, s ha mi azt akarjuk, hogy a régi mondás — „Gömörmegye Magyarország kicsinyben“ — igaz maradjon, utánozni kell nem csupán a nép nagy tömegének érzéketlen közönyét, hanem csatlakoznunk kell azon kicsi phalanxhoz, mely a haza legjobbjaiból állva, nehéz, de nem reménytelen munkának áldozza fel legjobb erejét, hazánk felvirágztatására

Háziiparunk.

E hasábon több ízben volt alkalmunk rámutatni azon fontosságra, melylyel a megye iparának emelése társadalmi mozgalmaink tekintetében bír; többször jeleztük azon hiányokat, melyek a kivánatos fejlődést akadályozzák és mind a mellett elég fontosnak tartjuk a tárgyat, hogy újra fölmelegítsük s miután oly sokoldalú a kérdés, talán nem lesz lehetetlen, némileg új világitást adni egyes részeinek. A rimamurányi vasmű társulatnak átalakítása, az első magyar papirgyári részvénytársaságnak létesülése, miután ez utóbbi is megyénkben honol, nevezetes mozzanat volt a többiekén kívül főleg azért, mert az idegen tőkének, a világ pénzpiacának benyomulását jelenti megyénk legbensőbb, legvitalisabb érdekeibe; a fontosság, mellyel e tények bírnak, csak a kezdet kezdetét képezi, mert a mint fejlenek ezen iparvállalatok, akként fog nőni az általuk előidézett változás fontossága. A gyárpar előpostái ezek; miután nem hiányzik a kellő tőke, a természeti kincsek s valószínűleg az ügyes kezek sem a vezetésnél, e vállalatok fölvirágzása alig kétes. Miután a kézműipar épen nem jövedelmes, nem kételkedtünk, hogy a bukott vagy a bukás szélén álló mesterek a gyáraknál fognak keresni és találni megfelelőbb foglalkozást. Nem szándékozom a fensőbb politika pegasusára ülve

TÁRCSA.**Rimaszombat és nevezetességei.**

— Naplótörődék. —

(A hordárok, éjeli zene, fiakker, communisták és nihilisták.)

Most ha nem mondanám, azt méltóztatnék gondolni, hogy „naplót is vezetek.“ soha kérem, eszem ágába sem jutott, de ha más időben egy futó író valamit ír és se beszélnek, se rajznak nem tudja elkeresztelni, egész „sicher“ „naplótörődéket“ ír. Így vagyok én, dacára annak, hogy otthon mosó-czédulán kívül egyebet mit sem vezetek.

Tárgyra kérem: tehát!?

Epen 1 óra és 48 perczet mutatott óram, midőn a vonat a rimaszombati állomásra besietett, alig egy fél órát késünk, no de nem is késhet oly nagyot, mint a fővonalon. Az első, a mit észrevenni kezdtem az volt, hogy az utolsó órháztól kezdve versenyt futott két cigány a vonattal, csak néha-néha állván meg, hogy nagyon el ne hagyják a száguldó vonatot, a mint később megtudtam, ez akét nemes Pharao-ivadék képviseli Rimaszombatban a hordarintézményt. Leszállva fiakkert kerestem, találtam is szerencsétlenségemre kettőt, és így kevés hija volt, hogy ketté nem szakítottak, de szerencsemre annyiban, hogy miután meggyőződtek, hogy nincs hajlandóságom kedvükért két darabba beutazni a városba, lelicizálták a vitelbért 20 egész krra, a mi elvégre nem sok.

A nélkül hogy sokat gondolkodnám a „Rózsára“ hajtottam, Rózsa van minden városban, két rózsa, piros rózsa, olyan, a milyen rózsa, de van.

Eső esett, a várost rögtön meg nem tekinthetem, egyrészt mert esolnakot nem szoktam magammal hordani, de máskülönben a gömöri vonalokon a gyors utazás oly törődötté tett, hogy nyugodni vágytam.

Lefeküdtem és elkezdtem álmodni a capitóliumi ludakról, a melyek mint tudni tetszik oly végtelen lármát csaptak. Azért álmodtam-e rólok, mert Miskolezon egy méreg drága libapescenyét fizettem meg, vagy mert valóban láрма volt, akkor rögtön nem tudtam volna felelni, de mint később értesültem, meggyőződtem róla, hogy éjjeli tízenkét órától

reggeli hét óráig kisütött gyanum alapos volt, t. i. a városba éjjel tiltva van a zene és dalolás és így a ki az éjszakát nem akarja semmittevéssel, alvással eltölteni, kénytelen az udvarra beljebb szorulni és az idegeneket mulattatni.

Most, illetőleg akkor kezdtem csak azokat a hölgyeket sajnálni, kiknek egykor én adtam „serenadot“. ha azok is annyi jót kívántak nekem, mint én a t. ez. mulató compániának, világos, hogy megátkoztak, az átok fogott rajtam hathatósan.

Másnap ennem is kellett, — enni nálunk családi szokás. — Bemegyek az étterembe, előbb megnéztem nincse zene, nem volt hála annak a „Rózsásnének.“

Leülök egy asztalhoz.

— Kérem el van foglalva, — mondja a pinczér.

— No még csak ez hiányzott — dörmögöm — és kik foglalták el — kérdem?

— A kommunisták — felel komolyan az ételhordó.

— Mi a patvar? Rimaszombat, és communisták? — megyek egy más asztalhoz, legtovább majdnem a kályha tetejére. Hallja-e? ez már nincs elfoglalva?

— De igen kérem, a „nihilisták.“

— Tegye bolondd, a kit akar, — de nekem ne beszéljen zöldeket communisták és nihilistákról.

— Engedelmet, de így nevezik őket, a communisták kik table d'hout és a nihilisták étlap szerint esznek.

— Ezt ugyan elmondhatta volna mindjárt, most pedig figyeljen, beállók nihilistának, adjon étlapot és egy helyet.

— Tessék ide, tessék étlap.

— Valabára, nézzük hát az étlapot: felsár, disznópescenye, rostélyos, levesnek csárdás-tészta. Adjon előbb levest, addig majd válaszlok.

A mig így nézegetem az étlapot, olvasgatom előlről: felsár, disznópescenye, rostélyos és megint visszafelé, megnyílik az ajtó és négy fiatal ember neki megy a nihilisták asztalának. Aha ezek a nihilisták. A kelner e közben mint a kinek esze ment el, elkezd rohanni üres és teli tányérokkal; a leves ott terem, még az első kanál leves előtt ki van adva a rendelet, három disznópescenyére, egy felsárra, a kelner újra rohan ki és be, e közben én is neki láttam, hogy választok már valami sültet, felnézek, akkor látom, hogy már ezek az érdemes urak nem csak a pescenyén,

de tészta, feketekávé is tul vannak, sőt egyiknek a szivarja is ég és csak a leglassabb volt köztük még annyira hátra, hogy csak akkor vette elő kalapját, midőn én levesemnek a felém jártam.

Egy percz alatt újra minden esendes volt, a nihilisták nagyot köszönte távoztak, a kelner nagyot sóhaj és csak az ott maradt üres tányérok tesznek róla bizonyosságot, hogy ezek az urak a közbe, mig én a levesemet hűtöttem, mindenike legalább három fogást élveztek, — egy fél liter vizet ivott, egy szivarnak felét kiszivta és e közben pedig eldöntött egy vitás kérdést arról, „minő körülmények között érdemes a mai világban egy fiatal embernek megnősülni? Tehát még sem minden olyan lassu Gömörben, mint a vasut!?

A megtörténtekről kezdtem elmélkedni, midőn szép esendesen — egymásután belép négy fiatal ember, esendes helyet foglalnak a kommunisták asztalánál. Tehát ezek a kommunisták. Lassan halad tovább-tovább a tál, gyomor-erősítő is kell néhol, meg lesznek beszélve a napiesemények, ugy a nappal mint a lámpafénynél történtek, a komoézió és élvezet uralkodik mindenfelé, a kelner is, mintha kiváltották volna, lassabban beszél, lassabban jár. No ez nekem való, egész családian élet, mindig ilyen életre vágytam, semmi zavar, semmi perpatvar, mint a házias életben, én is így szeretem az evést, hogy a ki enni lát, fordítsa meg azt a közmondást, mikép: „azért eszünk, hogy éljünk.“

Már-már elhatároztam, hogy kommunistá leszek, midőn az ajtón bedugja a fejét egy cigány, utána kettő, négy — kilenez cigány és egy brugó. Kelner ide, fizetek, hamar! Nekem ugyan elég volt belőle, egész éjszaka, még a hegedüre sem tudok nézni jó szemmel, nemhogy zenét hallgassak.

— Jöjjön hát fizetek, egy felsár, disznópescenye és rostélyos, — mit beszélék — lássa az egész étlapot megtanultam. Egy csárdástésztalevés stb. itt van, futok, no annyi bizonyos, hogy már nem leszek kommunistá.

Nem is lettem, most se vagyok; nihilista maradtam, és így ne tessék majd csodálkozni, hogy ha egypár dologba a következő alkalommal eldobom a sulykot — az az hogy „petárdát.“

Hetvenötty.

kifejteni azon nézetemet, hogy a mint, kifejlik a gyáripár, megterem nálunk is az eddig alig ismert socialismus; nem akarok arra sem kiterjeszkedni, hogy ezen kezdődő mozgalommal s az ipar terén nyilvánuló jelenségekkel szemben mi hivatása megyei társadalmunknak s az azt alkotó nemesebb egyéneknek.

Mert hát bármint fáj is — lévén szabadok — bajainkért, nem okozhatunk másokat, mulasztásainkért önmagunk maradunk felelősek és vagy dolgozunk úgy, a mint férfiakhoz illő, — vagy mondjunk le arról, hogy méltók lehettünk a szabadságra.

Eddig bizony kevésse vagyunk azok. Ipartársulataink szerepét és mulasztásait, e lapok május 7-iki száma fejtegette, tehát ezt most abba hagyhatjuk. Marad egy más a háziipar és az iparos műhelyek kérdése.

Alig van ki e fogalmakkal ismerős ne volna: nagyon sokan irták alá az első föllobbanás szalmalágjánál a nem épen nagy tagságdíjat, és — és aztán vártak igazi keleti fatalizmussal, mint nő magasra a fa, melynek árnyékában majd hűselhetnek. Pedig habár a gyáripár épen megyénkben, belföldiek által emelkedett odáig, hol ma áll, az újabb események a külföldi tőkének ezek vezetésénél nagyobb szerepet biztosítanak, mint az kívánatosnak látszanék.

Azt hihetné az ember, hogy mindazon ambíció, szakismeret, mi máshonnan kiszorulva munkásságának tért keres, legalább részben itt fogja föl találni azt, itt fog keresni kielégítést. Mert a tárgy valóban érdemes volna reá. Nem csak arról van a háziipar és iparos-műhelyek fejlesztésénél szó, hogy az elforgácsolt munkaerő hasznosítható, hogy a nép alsó osztályai jövedelmező mellékfoglalkozást nyerjenek s így emelkedjék a közjólét, — hanem ezen egyik legfontosabb érdekünket érintő kérdés, a legbiztosabb fokmérője annak, mily energiával tudja megyei társadalmunk érdekeit érvényesíteni, mennyi erőt, fáradságot és elötéletet tud feláldozni annak, mit teljesnek és szükségesnek ismer el.

Es daczára annak, hogy tárgyilagossá ellenvetést alig hallunk, sőt a megye színe-java magiévá teszi az ügyet, daczára egyesek buzgó törekvéseinek, az e téren megindult mozgalomból, a nagy közönség közreműködéséből alig lehet gyanítani, hogy itt valóban oly fontos és oly nevezetesnek elismert kérdésekről van szó.

Az eszme idegen termék, a kormány közegei importálták, ezek közreműködése nélkül rég elaludt volna a dolog. Így jött létre a rimaszombati faragó s a dobsinai köcsiszoló műhely, legutóbb a miskolci kamara közreműködésével a pelsőczy botipar megteremtésére irányuló kezdeményezés.

A szellemi kívül a miniszterium anyagilag is — ha nem is bőven — támogatta ezen törekvéseket s a folyó évre is mintegy 1800 frtot tett folyóvá e célra. Mi pedig fizetjük a tagsági díjakat, aztán nézzük azon buzgó egyének küzködését, kik magunkra vették a sisíphusi munkát, a közöny és kiesnylés közt érvényt szerezni ez eszmének. Sőt még jogosítva érezzük magunkat kritizálni is ott, a hol ha nem megy mindenben jól a dolog, az első sorban a mi hibánk.

Társadalmunk fejletlenségének, elmaradott voltának egyik legkiválóbb bizonyítékát képezik a tények, mert azt bizonyítják, hogy erőnket és szabadságunkat saját ezéjaink tekintetében felhasználni nem bírjuk, nem akarjuk.

Kicsinyek vagyunk feladatainkkal szemben; ne esodáljuk, ha majd az utódok is így fognak megítélni. Megyénkben számos fejlődni képes iparág van — ott a szalmafonás, ki nek jut eszébe, hogy ennek oktatását, üzését organisálja, előmozdítsa? Ex uno disce omnes! Így van ez a többivel is. Részletes programot adni nem ezélem és nem is lehet az, csak jelezni akartam e jó formán parlagon heverő tért, ennek fontosságát, a mulasztásokat, mit elkövettünk akkor, midőn a helyett, hogy felajánlja erőnket és intelligenciánkat igyekeznénk propagálni e mozgalmat: hidegen nézzük a dolgok folyását. Mert a phrízisok terén hazafiak vagyunk, ha tenni kell — akkor is — szóval! Ha mindaz, mit jövedelmi, gazdasági tekintetben e törekvések mellett fölhozni lehet, nem volna elég, gondoljunk meg azt, hogy a kisipar fejlesztése a terjedő gyáripárral szemben elmaradhatlanul szükséges, úgy politikai mint nemzetiségi szempontból s ép azért méltán kiérdemli az elismerést az, ki az édes semmittevés helyett, küzd és fáradoz, hogy ezen ezélok megvalósuljanak.

A gömör-kishontmegyei bizottság választott tagjainak 1883-ik évre megállapított névjegyzéke.

Rozsnyói kerületben: Hoffmann Vendel, Hajesi Sándor, Roszti Gyula, Feymann Antal, Justh János.

Dobsinai kerületben: Gömör Miksa, Gömör Gusztáv, Szontagh Boldizsár, Szontagh Márton, Szomp Béla, Sárkány Kálmán.

K.-H.-várallyai kerületben: Máriaassy Andor, Erőssy Lajos, Pongrácz György, Onody Károly.

Dernői kerületben: Almássy Béla, Beliczky József, Orosz Kálmán.

Alsó-sajói kerületben: Schmidt Ottó, Kriston László, Dr. Markó Sándor, Czékus István.

Sziliczei kerületben: Farkas Antal, Máté Béni, Ifj. Rákay József, Zsebik János.

Csetneki kerületben: Matolay Bertalan, Stenczel Dániel, Madarász Pál, Petrovics Miklós.

Ochtinai kerületben: Kovács János, Hornbacher Frigyes, Marton János, Bartholomaidesz Gyula.

Jólsvai kerületben: Madarász Sámuel, Vietorisz Sándor, Remenyik Ede, Basilidesz Gusztáv, Madarász József, Ifj. Czibur Imre.

Nagyrocezei ker.: Árvay József, Kicsiny Gáspár, Prékopa Károly, Mariányi Antal.

Pelsőczy kerületben: Frídrieh Vilmos, Szarvas János, Ifj. Czakó János.

Polonkai kerületben: Veiszháp Lajos, Gál György, Dr. Kalkbrenner Hugó, Massa Károly.

Pohorellai kerületben: Szekeres Antal, Sipulla György, Urbán Mihály, Gömör János, Podhraszky Endre, Petró János.

Murányi kerületben: Horváth József, Zarkóczy József, Maléter Ede, Mihalik Dezső, Vrbjár Péter.

Giezei kerületben: Lokesánszky Lajos, Soltész János, Terray Gyula.

Balogi kerületben: Lovcsányi Soma, Török József, Tóth János, Valkay László, Kresnye János, Valentinyi István.

Szkárosi kerületben: Tóth Márton, Csabay Pál, Kubinyi Géza.

Harkácsi kerületben: Nagy Gáspár, Id. Istók Mihály, Fölföldy Ottmár, Kudelka János.

Ratkói kerületben: Fischer Károly, Galló János, Král András, Latinák Rudolf, Szerényi (Szklenár) L.

Kövi kerületben: Ján János, Elek Lajos, Rohács Lajos, Mórász Ágost.

Rimaszombati kerületben: Dr. Szabó Samu, Lengyel Andor, Török János, Kishonthy Gyula, Harmatzy Béla, Ethey Károly.

Osgyáni kerületben: Ifj. Horváth László, Id. Török László, Okolicsányi Gyula, Czaban György.

Cserencsényi kerületben: Blahó Márton, Plauka Pál, Andrik Pál, Sziogyártó István.

Ráhoi kerületben: Szabó Mihály, Elek Ferencz, Szlávik Dohan János, Bakos István.

Kokovai kerületben: Kovács Ferencz, Bohorcsik György, Engler Sámuel, Knöpfler Károly.

Nyustyai kerületben: Kubinyi Gusztáv, Marton Kálmán, Malatinszky Frigyes, Fáy László, Schmidt Agoston.

Péterfali kerületben: Pongrácz László, Török Ferencz, Balajthy László, Bányai Ferencz.

Várgedei kerületben: Kubinyi Andor, Kubinyi Arnold, György Frigyes, Benyo József.

Sőregi ker.: Szoboszlav Ferencz, Szokolay Nándor, Ujpál (Sidi) Imre, Findura István.

Feledi ker.: Varga Mihály, Alexay István, Polos Mihály, Bottnyik János, Turóczy István, Szőke István, Molnár József.

Hangonyi ker.: Holló Pál, Kisgergely Gyula, Stelkovic Károly, Stelkovic István.

Rimaszécsi ker.: Madarassy Dezső, Valovics Ferencz, Rusznyák Gusztáv, Bráz János.

Bátкаи ker.: Lengyel Ábrahám, Pósa Imre, Sándor Béla, Dusza Lajos.

Putnoki ker.: Farkas Gyula, Balogh Béla, Járdánházy Dénes.

Bánrévei ker.: Szontagh Zoltán, Kruppá József, Fleischer Ferencz, Héthy Ferencz.

Hanvai ker.: Lenkey Lajos, Szedlacek Endre, Kubinyi Aladár, Dapsy Pál.

Sajó-gömöri ker.: Galovics János, If. Deákpál András, Mikola György.

Tornallyai ker.: Tornallyai Árpád, Zoller Sámuel, Tornallyai Dezső, Tomcsányi László.

Abafali ker.: Jankovics Ottó, Fodor Károly, Szuhay Béla.

Csoltói ker.: Barna Sándor, Barna János, Ifj. Hegyessy Sándor, Nagy Bertalan.

Zádorfali ker.: Ifj. Hubay Hidassy L., Bata Imre, Bálint Dezső, Lenkey Pál, Kosik Dániel.

Ragályi ker.: Osváth Lajos, Bata Béni, Lenkey Pál, Rudnay József, Farkas Lajos.

A szutori ref. egyház örömmünnepe.

Rosktag volt a régi; az átvonuló hosszú idő viharai széthordták tetőzetét; az ősi falak, melyek között oly sokszor felhangzott a dicsének, megrepedeztek: a hely, honnan annyi sok jeles hintegette szét az ígét a legszebb és legnemesebb talajba, az érező emberi kebelbe, pusztulásnak indult.

A szutori ref. egyház régi templomáról van szó.

Nem a gondviselés, nem az áldozatkészség hiánya ölte meg, mert hiszen e kis község áldozatkész kebelében sohasem érezett hiányt; gondviselő vezérkarok nem hiányoztak soha; az igazvallásosság, mely a kebleket eltöltte biztatást nyújtott az erősnek, batoritá a félenket s új erőt adott a csüggedőbe.

Es mégis rommá lett e szenthely s a népnek nem volt hol imádkoznia.

Csakhogy azon vallásosság, mely e helyt kicsinyek és nagyoknak keblét eltöltte, segítségül jött a szükség napjainban s a hívők áldozatkészsége megalkotta az urnak hazát, hogy legyen a hívők seregének hol imádkoznia, örömeért itt adjon hálát; bánatát, fájdalmát bizalommal tárhassa ura és Istene elé.

Ez új imaházának felavatási ünnepélyét tartotta a szutori ref. egyház folyó hó 5-én.

Már a kora reggeli órákban érkeztek egymásután a vendégek s fogadtattak az őszinte kebel azon hevével, mit ily általános öröm között érezhetünk, midőn elnyugszik minden más érzet, csak a boldog meglepődés ül arcon és szívben, hogy a régóta táplált remény immár beteljesült.

Ünnepies arczot öltött a kis falu s oda sereglett a kisdéd káplánlak köré, melyben az egyház hivatalos vezér-férfiai vártak a harangok hívó szavára.

Ennek elhangzása után a boldogság könyvével a szemekben, rákezdte a nép az „Örül mi szívünk“ kezdetű éneket, melynek hangoztatása közben vonult az új templom elé élén a gömöri ref. egyházmegegye ügybuzgó esperesével, Nagy Pállal, kit Tóth Sámuel serkei, Terhes Pál rimaszombati, Ruskay Gyula jánosii, Seres József martonfalvai stb. lelkesek, Radácsy György sárospataki, Baksay István rimaszombati tanárok, számos világiak mindkét nemből vettek körül.

A menetet ősi szokás szerint a templom zárt ajtaja előtt várta az egyház lelkes főgondnoka, Molnár József kezében az új kulcsal, mit meghatott szavakkal adott át

az egyházmegegye legfőbb hivatalnokának, hogy a nép előtt tárja fel a nyugalom és boldogságnak ez új hajlékát.

A közönség bevonulása után, mely a templom minden zege-zugát betöltötte, felzúdul „Im bejöttünk nagy örömmel“, melynek elhangzása után az ur asztala mellé lépett az esperes s kenetteljes imával nyitotta meg az ünnepélyt. Az esperest a helybeli, valóban kitűnő chorus követte, szépen zengedezvén el egy alkalmi darabot. Az alkalmi szónoklatot Terhes Pál tartá azon szónoki ügyességgel, mit benne ugy esodálunk és ugy szeretünk.

Majd az ur asztalához járult a közönség s a szent jeleket Tóth Sámuel osztotta szívből jövő szívhez szóló alkalmi beszéd kíséretében.

Keresztelt Ruskay Gyula egy fiu gyermeket, de az esketés esküvők hiánya miatt elmaradt.

Szívemelő volt ez ünnepély minden mozzanata s az ünnepélyes hangulat megmaradt még a közébdél is s a jelenlévők öröme nem vált csapongóvá, de minden arczon meglátszott az a derengő sugár, mit a zavartalan boldogság lövelt oda.

Mi pedig azon tudattal hagytuk el ez egyszerű, de hitében boldog népet, hogy az igazvallásosság a valódi boldogságnak legbiztosabb forrása.

Legyen az ő boldogságuk örök és zavartalan!

Egy jelen volt.

Meghívás.

A „Felvidéki közmevelődési egyesület“ ez évi november hó 28-án d. e. 10 órakor, Nyitrán a megyeház nagy termében tartandó alakuló közgyűlésére van szerencsém ezimedet ezennel meghívni.

A közgyűlés tárgya: A „Felvidéki nemzetőr“ ezidei 1. és 2. számaiban közölt alapszabály-tervezet megvitatása és a közgyűlésileg elfogadott alapszabályok felterjesztése a m. kir. belügyminiszteriumhoz jóváhagyás végett.

Hazaifias tisztelettel.

Budapest, 1882-ik évi október hó 22-én.

Herezeg Odescalchi Gyula, s. k.

Hírek és vegyesek.

Kitüntetés. Marton János csetneki ügyvéd a rimamurány-salgótarjáni egyesület jogügyi tanácsosává választott meg.

Ösztöndíj nyeres. Az első magyar általános biztosító társaság által felajánlott 400 frt ösztöndíjat Vajda László a „Gömörmegyei gazdasági egyesület“ buzgó titkáranak fia nyerte el.

Levagták a balkezét Benko János f.-pokorági lakosnak a helybeli szegények intézetében. A nevezett a kézi eséplőgépet vigyázatlanul töltötte, úgy, hogy balkezét a gép fogai — a szorosor értelmében — szétforgácsolták. — A kéz ekként megtartható nem lévén Szabó Mihály, Szabó Sámuel és Löcherer Tamás orvostudoraink a kéz művi eltávolítását sikerrel hajtották végre. A műtét a legújabb fájdalomtalan, vértelen és fertőzetlen elvek szerint eszközöltették. Mint értesülünk a műtött — leszámítva a seblázt — elég jól érzi magát.

Adóvégrehajtó sikkasztás gyanuja alatt. Pöfler Ernő, kit az adóhátralékok behajtására a rimaszombati adókerületben alkalmazott az adófelügyelőség, megidézést kapott a kanizsai törvénytől, de a mint megírta az uti költség hiánya miatt nem jelent meg. Hasonló választ kapott a törvénytől a másodszeri idézésre is, minek folytán ez a rimaszombati kapitányi hivatal kereste meg 50 frt kíséretében, hogy az illető rendőri fedezet alatt Kanizsára szállítsa. Ennek folytán tegnapelőtt az idézett rendőri felügyelet alá helyeztetett, tegnap pedig egy rendőri kíséretében utnak indított. Az elfogatásra állítólag az adott okot, hogy P. segédjegyző korában akkori főnökével együtt közpénzeket sikkasztott volna el.

Utonállás. H. B. lapunk buzgó munkatársa ma egy hete fia társaságában utazott Losonezról Rimaszombat felé. Este 8 órakor érték el az Osgyán mellett levő „Rózsás“ vendéglőt, s a mint a parton csendesen felfelé haladtak, fogatjuk hirtelen megállott, s éktelen láрма között többen körülvették a kocsit. A bentülők rablókat sejtve revolvert ragadtak, mire a vélt utonállók hátravonultak. Mint a nyomozás kiderítette, a sertesek megtekintéséről visszatérő guszonaik voltak, kik a setében jól be is lévén borozva, az utat eltévesztették s a csendesen haladó kocsival a setében összeütköztek, de a mint vallják, utonállási szándékok nem volt, mert a kocsin ülőktől csak az utat kérdezték meg. Állításukat igazolja az is, hogy a legtehetősebb és legvagyonosabb gazdák vannak közöttük.

Lázadás egy erdősz ellen. A gyurkokai telepítvényre, mely a gr. Forgács család tulajdona, ezélt egy pár hétetl Rückert Ignác nevű erdősz neveztek ki, — ki az ottani viszonyokat még nem ismervén, folyó hó 4-én egy fuvarost, ki az ottani bérllőnek Ledniczky Jakabnak fát szállított, megállított: kijelentvén, hogy a fát konfiskálja. A fuvaros váltig szabadodott, hogy a fuvarért neki a bérllő megfizetett, de az erdősz hajthatatlan volt. — Ekkor érkezett oda Ledniczky is, ki azon okból, mert neki a gróf erdőszől fát szállíttatni jogában áll: a fát saját portájára vitette. — Az erdősz pedig azon okból, mert Ledniczkynek csak is galyat áll jogában szállítani saját használatra, még pedig előleges bejelentés mellett: vette a bélyegező baltát s a bérllő udvarán lerakott nagyobb fahasábok megbélyegzéséhez fogott. — E foglalkozás közben a farakással elfoglalva levő Ledniczkytól több sértő kifejezést tett zsebre a nélkül, hogy valamit szólott volna. — Hihetőleg a nyugalom hozta ki sodrából a bérllőt s az erdősz torkon ragadta, a bérllő pedig egy hasáb fával jött férje segélyére. Az erdősz ekkor főbe ütötte a bérllőt a bélyegezővel. — A bérllő összeesett, míg neje Eckstein Fiasokót hívta segélyül, ki a közeli fűrészmalomban a munkásokra ügyelt fel. Eckstein 40 munkással elősietett s az erdőszlakot, a hova az erdősz menekült körülvették. Felkutatták az istállót, padot, de az erdősz nem találták meg, mikor pedig az ajtót is beakarták törni, Rückert kinyitotta az ablakot, kijelentvén, hogy a ki közledekkel lelővi. Erre a tömeg visszavonult, csak két ór maradt hátra a fogoly őrzésére azon ezébből, hogy ha kilép azonnal megkötözik. Ezek egyike azonban figyelmeztette, hogy ki ne lépjen, míg ő nem hívja, így vártak egy darabig, míg végre a pandurok megérkezésére a tömeg szétfutott s az erdősz minden nagyobb baj nélkül megszabadult. A megsebesült Ledniczky sebbe nem sulyos, de a bélyegezt hihetőleg haláláig fogja viselni.

Orgyilkosság és rablás. Folyó hó 5-én gr. Szirmay a miskolci színházról hazatérve a várostól alig egy negyedóránira egy holttestet talált az útfélen, s alig 50 lépésnyire egy másikat. Az esetről jelentést téve: a hullákat beszállították. Mint később kiderült, a két hulla két felvidéki, állítólag gömri marhakereskedő, kik a szikszói vásárra mentek. Utközben elérte őket egy bádógos, kinek elpanaszolták, hogy egy zsidót vettek fel szekerekre, ki őket pálinkával kínálta meg s azóta nagyon rosszul érzik magukat. A bádógos a zsidót miskolcizának mondja, ki a meggyilkoltak felső ruhájával, a náluklevő pénzzel, ló és szekerral tovább állt. A leleményes rablógyilkost erőlyesen nyomozzák.

A gyarmathai vérfürdő. Temesvárról 3/4 órányira fekszik Gyarmath, hol évek óta letelepedtek Ivoda Ignác és Ivoda Mihály földművesek anyjukkal együtt. Azonban az illető tulajdonosnak lakbért nem fizetvén, ez őket beperelte, minek következménye az lett, hogy a temesvári járásbíró-ság a végrehajtást elrendelte. — Gyertyánfy Béla végrehajtó értesülvén arról, hogy ez emberek fanatikus nazarenusok, kiktől minden ember fél, kik senkivel sem társalognak s őket sem hatalmi tekintéllyel sem, fenyegetéssel nem bírták polgári köteleinek teljesítésére rá venni: heted magával jelent meg a végrehajtás foganatosítására. — Ott voltak Rózar albiró és Ebner esküdt is. Midőn a végrehajtó jövetelük ezéjárt előadta, egyik nazarenus kést rántott elő s fenyegető állást foglalt el. A végrehajtó figyelmeztette őket az ellenszegülés súlyos következményeire, mire látszólag meg is nyugodtak; de alig kezdte el a végrehajtó a lefoglalt tárgyak összeírását, midőn az albiró orvszurát kapva felkiáltott: Istenem meg vagyok sebesítve. — Erre az idősebb testvér is kést ragadott s megtámadta a kíséretet, melynek tagjai fegyvertelenek lévén s a sötétes lakban magukat tájékozni nem tudván: menekülésre gondoltak. — Rózar albirót, Nellinger esküdtet azonnal legyilkolták, Ebnernek pedig a torokát metszették el s így ez is halálos sebet kapott. — Megsebesítették még Blasi kisbíró, Laist és Brüll tanukat, Gyertyánfy és Reiter ügyvédjelölt futással menekült meg a három fanatikus kése elől. Értesülvén a katonaság e borzasztó tettéről, a házat körül fogta s a három orgyilkost Temesvárra szállította. — A foglyokat csak is a katonaság volt képes a nép dühétől megmenteni.

A fejletlen hulla. Csongrád északi részén, a várostól mintegy 2 kilométernyi, az u. n. „Széchenyi” szigetet szegélyező fűzesben folyó hó 7-én egy fejnélkül női hullát találtak. Orvosi vélemény szerint a hulla huzamos ideig volt a vízben, de mielőtt ide jutott volna oltott méz közé volt téve, mert a felső bőr kétes színű és kérges. Dereka egy nagy kendővel van átkötve, lábain, melyek piciznek egy közepnagyságu férficsizma. A eszmák bőszerűek s hogy a lábáról le ne essenek, hamuval megtömvék. A hulla 107 cm. hosszú s egy fejlődésben levő nő hullájának felel meg. A fej hiányzik, a nyak a hatodik nyakcsigolyán alól van átvágva. A nyomozás eredményét, mit e tárgyban megindítottak, mindenki a legnagyobb érdeklődéssel várja, mert azt hiszik, hogy ez összefüggésben van a már-már végmegoldás stadiumában levő tiszta-eszlára ügygyel, sőt Havas kir. ügyész és dr. Scheuthauer Gusztáv egyetemi boncztanár Csongrádra utaztak.

A bécsi munkás zavar. A nagyobb városok vampyriai, a proletarizmus bajnokai, kik a munkát kerülve a zavarosban szeretnek halászni, megzavarták az osztrák főváros nyugalmát. Ugyanis egyes téren, hol a rendőrség nincs jelen, összegyűlnek s éktelen lármát csapnak, szidva a rendőrséget. Hogy eddig nagyobb kihágást nem követtek el a katonaság s rendőrség erélyének köszönhető. A tömegből, mely utca gyermekek, foglalkozás nélküli munkásokból áll, már többeket elfogtak, de ha egy helyről őket elzavarják, más helyt gyűlnek össze. Beszélnek, hogy a socialisták bujtogatják őket, sőt az antisemitáknak sem kis szerepök van a mozgalomban.

Az álprófeta. A törököknek egy régi jóslata azt mondja, hogy a folyó évben el fog jönni az, ki a török birodalmat a hatalomnak még eddig elnem ért fokára emeli. Leírja ez után az illető jó s szabadító nevét, korát testalkatát. — E leírást, valamint a török nép fanatizmusát felhasználva Abet Khelet nevű török, hozzá fogott a jóslat szerint körvonalozt missio végrehajtásához. — A pusztakban élő nomád törzsek egymás után csatlakoztak hozzá s e gyülelés néppel nyomul Kairó felé.

Eredeti okirat. Sulez gróf katolikus vallású lettére 1606-ben a protestans hanau grófnő vette nőül. Ez alkalommal a következő nyilatkozatot állította ki: Én Sulez Rudolf gróf, nemesi becsületemre fogadom vagy vigyen el az ördög, ha leendő hitvesemet vallásában háborgatni fogom, vagy ha csak legkisebbet is elfogok követni, hogy más vallásra tértem át. Van két bibliám, ha ez nem elég neki, veszek még kettőt. Csak hadd olvassza azokat. Nekem testére van szükségem és nem lelkére. Én megmaradok az én vallásomnál, tudom, hogy üdvözít. ha ő nem akar az égbe jönni, úgy menjen a pokolba. Az nekem tökéletesen mindegy.

Az elvesztett szépség dija. A lüneburgi törvény előtt különös per folyt le, melyet egy urnő ellen szabaleánya indított. Az urhölgy kutyája ugyanis megharapta a szabaleány arezáit, minek következtében szépségét elvesztette. — A szabaleány 10000 márkát kért kárpótlás gyanánt, mit a törvényszék meg is ítelt, okadatolván ítéletét azzal, hogy a nő szépség megfizethetlen.

Rövid hírek: A Petroszláv nevű osztrák-magyar bárka Millfordnál hajótörést szenvedett, 12 ember a tengerbe fullt. — **Aihében** az Athos hegyi kolostorok egyike leégett, a benne őrzött okmányok is megsemmisültek. — **Fehértemplom** a „Bergassét” Petőfy utcának neveztek el. — **Gráciban** egy Breznik nevű embert és fiát meggyilkolták, s a házat rájuk gyújtották. A gyanu B. másik fiára esett. — **Kassa mellett** Alsó-Mislye oct. 30-án teljesen leégett. — **Mekkában** a cholera kiütött.

Irodalom és művészet.

„Téli Ujság” ily czim alatt egy vallásos néplap jelent meg Makón a békés-bánati esperességben létrejött „vallásos iratokat terjesztő egyesület” kiadásában. Szerkesztői Csécsi Miklós ref. lelkész. — E lap ezéja az igazvallásosság ápolása s hasznos szórakoztató, oktató és tanító olvasmányokat adni a nép kezébe a téli hónapok (december—február) alatt, — s míg hasábjain a vagyonsabb és műveltebb osztály is feltalálja a vallás-erkölcsi alapelveket, addig a sze-

gényebbek s kevésbé műveltebbeknek valódi vezérül szolgál. Előfizetési ára a három téli órá 26 kr. s a postabélyeg. Az előfizetési pénz november végeig a szerkesztőhöz Makóra küldendő. Ajánljuk e vállalatot a lelkészek és tanítók pártfogásába.

Az egyetemes magyar népdalgyűjtemény zongorára alkalmazott dallamkönyvéből a „Magyar Dal-Aibumból” megjelent a IV. kötet 1-ső füzeté is a 601—620. számú, következő dallamokkal: 1. A bimbóból lesz a piros rózsza. 2. A csikvári réztoronyba. 3. A cesengeri temetőn. 4. A cesényi hegy alatt. 5. Addig-addig kukorékolt. 6. A deáknak jól van dolga. 7. Adjon Isten a magyarnak. 8. A fejkötőd pántlikája. 9. A hegebüt hallom. 10. A kis madár a zöld fán. 11. A kis madár dalogat. 12. A legény egytől-egyig. 13. Alig jöttél s itt hagysz már. 14. Alig várom azt az órát. 15. Alkony száll a vidékre. 16. A macskának négy a lába. 17. Ama fejr nyárfák alatt. 18. Amely kis leány sokat szeret. 19. Amióta szeretőm vagy. 20. Az én babám durezás leány. A „Magyar Dal-Album” IV. köteté ismét 10 havifüzetben jelenik meg és pedig 200 dallamattal. Előfizetési ár egész évre: 10 füzetre 1 frt 80 kr. félévre: 5 füzetre 90 kr. Egyes füzet ára 25 kr. Minden füzet bérmentve küldetik szét. Előfizetések legezelszerőben postautalványon a „Magyar Dal-Album kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

CSARNOK.

Tompa költészete.

Bírálnak lenni, kimutatni ez vagy amaz szellemi terméknek legyen akár szépirodalmi, akár tudományos, szak-szerű szépségeit, előnyeit, vagy netalán hiányait, gyarlóságait, úgy bel- mint külalakját, többek közt nyelvezetét, stíljét, tekintve az időszert, amikor, kivált nálunk magyarnál, ha mint mondják, gomba módra nő is az írói sereg, a genik egész csoportja, de a hivatal kritikusok száma, még óriásibb szaporulatot mutathat fel, mondjuk korunkban bírálni, majdnem annyit jelent, mint elmaradhatlan, okvetelen megjegyzéseknek, nem ritkán valódi pokrócz antikritikának tenni ki magát a bírálóknak, kivált ha egyik-másik, erővel a ugorkafára kapaszkodó, kétes existenciájú irodalmi nagyság, érzékeny oldalára talál tapintani egyszerű-másszor.

Még nagyobb, még erősebb, ez antikritika, ha a meg-bírált, talán egyik-másik jeles, elismert nevű írónk, ki épen e miatt az önlégyeztető gondolkozásmód előtt, — ami nálunk, meglehetősen kifejtettségre jutott — felüláll minden kritikán, s kihez e felfogás szerint az összeráncolt homloku kritika, ha mégis mer, csak levett kalappal közelíthet, engedelmet kérve, hogy élni, létezni bátorodik.

Egyébiránt ne hamarkodjunk el a dolgot, ne mondjunk directe kárhóztató ítéletet ez eljárás felett. Közlebből szorosabban vizsgálva, a nagy közönség tartózkodó bizalmatlanságában, van következetesség, van logika, s a szigorú antikritikát egyszerűen, felsem vevőleg ignorálni épen nem lehet, vagy legalább is meglehetősen kvalifikálatlan eljárásra mutat.

Nem ritka jelenség ugyanis korunkban, itt nálunk, fájdalom nem ritka, hogy sokan, alig rázva még le magukról az iskola porát, ifjú tüzes hévvel, lelkesedéssel, sokszor meglehetősen primitív ismeretkör mellett annál nagyobb fellegkebe járó ambícióval lépnek ki az általuk alig ismert küzdterre, hogy nyakra-főre kritizáljanak, még pedig minél nagyobb embert, elismert tekintélyt sem véve ki, még talán magát Schekspéart sem; így igyekezvén magukra vonni a figyelmet, megelégedve, ha már nyakukba nem kerithetik is a híresség köpenyét egészen, hogy annak legalább egyik esücskébe kapaszkodhassanak.

Mondjuk, ily jelenségekkel szemben, a közönség kárhóztató ítéletének, a bizalmatlanságnak, melylyel legtöbb új kritikai dolgozatot, hírlapi cikket, e téren fogad, van némi jogosultsága, alapja.

De kérdezhetné valaki, miért hordom én elő mindezeket, miért keritek ily nagy feneket a dolognak?

Egyszerű a felelet. Szükségesnek láttam e bekopogtatót, hogy közvetve, némileg jelezsem, álláspontomat, az ismertető művekkel szemben, de főképp hogy jelezsem, mi indított engem ez aesthetikai értékezés megírására.

Nem akarok én itt hosszas, minden legkisebb részletre kiterjeszkedő cikksorozatot megindítani, nem akarok szoros értelemben vett kritikát írni. Nagy költőnk munkáit egész öszszességükbe bonczkés alá venni, ez ma már egyáltalán indokolatlan eljárás lenne, s üres, írói viszketezségre mutatna, egyedül a kritika, a közönség rég ítelt azok felett, midőn majdnem, sőt mondhatni egészen, egy lángész műveinek, egy valóban nagy költőnk remek alkotásainak ismerte el, czélom inkább annak nyelvezetéről, amaz eddig még tul nem szárnyalt varázsirmodorról mondani el szerény véleményemet, melyet egyik fiatal írónk nem pirult, elhamarkodott fiatalos könnyelműséggel, gunyorosan „imád-ságos nyelvezet”-nek keresztelni el, Benedek Aladár „Uj Idők” czimű, istenben boldogult szépirodalmi lapja hasábjain.

Bessenyei György, e század elején élt és működött, jónévű írónk, többek közt lefordítván Milton hirneves „Elveszett paradicsom”-át; fordítását, művét következő szavakkal vezeti az olvasó elé, így szól előszavában: „Miltont ha olvasod, kérlek figyelmetességgel olvasd.” Előre is jelezvén e pár szóval, hogy ott korántsem futó átlapozást igénylő, unaloműző, sensatioos szellemi termékkel áll szemben az olvasó.

Nagy költőnkre alkalmazva, bátran kezdetnem értékezésemet én is e sorokkal.

A „Virágregék” bübajos dalnoka, bizonyára megérdemli, hogy hasonló gondolatokkal, ily szavak visszaesengése alatt, vegyük kezünkbe könyvét, meg hogy figyelemmel olvassuk.

Teljes birtokában, a nyelv mesteri kezelésének; képesítve, hogy mint büvös hangszere játszó művészileg az emberi kebel hurjain, bátran kimondhatjuk: Tompa egyik legolvasottabb költőnk.

A képek, hasonlatok, egész sorozata, a költői államos nyelvezet egyszerű fensége, önkénytelen lekö, lebilincsel. Van valami e nyelvezetben, mit szóval kifejezni nem lehet, valami megnevezhetlen varázs, mely megkap, elbűvöl, hogy esodálva hallgatjuk a költőt s lelkünk megittasulva merül el műve ragyogó szépségében.

Csodálva hallgatjuk, midőn kisebb lyrai darabjaiban

az emberi életet, a szív vágyait, reményeit, örömet, bánatát, szóval az ember belső világát, festi mesteri ecsettel, vagy a természet külbüvös változásait zengi, mely téren mondhatni utólréhetetlenül áll, s nála a természetnek nincs nagyobb költője; vagy végre midőn regéiben, népregéiben, önmaga alkotta, vagy a nép ajkáról vett mondát, regét, dolgoz át, az ő varázsirmodorában, a költészet büvös-bájos fényével bevonva.

Ki ne ismerné, kit ne ragadnának el p. o. a már említett „Virág regék”; ki ne ismerné fel, a muza valóban ihletett gyermekét, e „Virág regék” szerintem legsikerültebb darabja, az „Ibolya alma”-ban?!

Regéi közül, elég rámutatnunk csak néhányra, melynek: „A vitorlás esiga.” „A viszhang.” „A tengersizsem.” „Cservena hora”, hogy véleményünk igazolva legyen, s Tompát egyik legjelesebb regéirőnknek ismerjük el.

Mint kiváló szépséget, verseinek fővonzerjét emeltük ki röviden; nagy költőnk műveiben a képek, hasonlatok használatát, vagy egyszerűen kifejezve a virágos nyelvezetet.

Jöjjünk azonban tisztába a „virágos” elnevezéssel. Virágos nyelven írni, képeket használni, csak vigyázva, csak finom érzékkel, igazi költői tapintattal lehet, hogy általa a mű, igaz, remek mű lehessen, azok nélkül, csak izléstelen, hebehurgyaságok rendszertelen láncolata az egész dolgozat.

Azok az extravagans, jól-rosszul egymásra hányt képek, miket kivált nekivadult félreismert genik, annyira felhasználnak elmeszüleményeikben, valódi csapásai, jégverési a jó izlésnek, undort keltenek inkább mint gyönyört; egyszerűen, hogy valaki virágos nyelven írjon, kell, hogy Tompa művészetével birjon, kinél a képek, hasonlatok, mondhatni művészi symbolummá magasztosulnak, a virágos kifejezések, zsenális alkotó erővel, költői finom tapintattal, esakott és anyiban használva, a hol és menyiben szükségesek, nyelvezetét. általa műveit, valóban költői remekekké teszik. Bizonyítsuk saját szavaival, költeményeiből vett idézetekkel.

Ott van mindjárt versei első kötetében az ajánlás, e czim alatt: „Bónis — Pogány Karolina szellemé nek”. — Mily megragadó, művészi kivitelű, megleghangú költemény, az a már sokszor említett, választékos, virágos nyelv, majd minden sorában. — Lássunk csak néhányat:

„Érzelmek volt szűz tiszta harmat,
Fény, fény, melyet befogadott;
S mit csak egy felsőbb lény akarhat,
Az volt a te akarod.”

„Mást gyógyítván, ten szived enyhült.
Jutalmát a tetten lelé,
Követted azt, mint a delejtűt,
Ha fordult a nyomor felé.
Aldozni! e mondást nem értéd,
Pedig áldoztál eleget;
Nézőn kezed jótéteményét:
Hogy az másképp nem is lehet.”

Hívo, kit anyának neveznek!
Sebénél és fájdalommal,
Nem csak borongtál mint a felle g.
De enyhe esőpet hullatál.
Odadtad a gyöngyöt, gyémántot,
Az ezüstöt, az aranyat...
A ki látott: — tisztelt, imádot,
S te ékesb löl és gazdagabb!

S anya valál. . . ! királynó nyilván!
Ugy ismert az érvény hona;
Homlokodon, — te nem gyanítván,
Ott csillogott a korona.”

(Folytatása következik.)

Hivatalos közlemények.

Gömör és Kishont megye alispánjától

Hirdetmény,

8139 sz. — A folyó évi szeptember hó 27-én tartott megyei bizottsági közgyűlés határozatához képest az 1883-iki évre, a megyei szolgáló személyzet ruházata, irodai szerek, a két megye házánaál a fűtési és világítási anyagok árletés vagy alku egyezmény útján levén beszerzendők s e végre eljárási hatánapul **folyó évi november hó 20-ik napjának d. e. 10 órája Rimaszombatban** a megye házához kitűzetik s a vállalkozni kívánók a kitűzött hatánapra a szükséges bánatpénzrel ellátva ezenell mephivatnak.

A feltételek iránt a megyei számvevősnél s időközben is, bővebb felvilágosítást nyerhető.

Rimaszombat, 1882. november hó 6-án.

Szontagh, alispán.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1882. nov. hó 11-én tartott hetivásár alkalmával a gabonanevek és kapasnővények következőleg jegyezettek:

	hectoliterenkint.	métermázsánkint.
Buza	6.25	6.— . . . 8.30 8.00
Feles	5.35	5.— . . . 6.30 6.—
Rozs	5.—	4.85 . . . 6.20 6.—
Árpa	4.10	4.— . . . 6.50 6.—
Zab	2.55	2.30 . . . 6.20 6.—
Kukoriceza	4.30	3.80
Bab	—	—
Kása	—	—
Burgonya	2.50	2.20
Széna, kötött	—	1.95
Takarmány szalma	—	— .90
Alom-szalma	—	— .75
Zsúp-szalma	—	1.40

Szerkesztői üzenetek.

- r - h - n. Köszönettel vettük, kérjük minél gyakrabban.
T. J. Jövő számunk hozzá.
H. E. Magán levelünk megy.
K. B. Semmi új, semmi nevezetes?
B. J. Hallgatása okát nem értjük.
B. B. Más fajtát is kérünk.
N. M. B. D. Egy kis türelmet!
Sz. L. Sorát ejtendjük.

Felelős szerkesztő: **Bodor István.**

Pályázati hirdetés.

Klenóczi község részére egy erdőtiszt állomás rendszeresítése engedélyezett következő évi díjazással: 300 frt készpénz, erdei kihágási pénzbirságokból a község pénztárába folyandó összegek 1/3 része, szabad lakás, 32 méter tűzifa, 2 db szarvasmarhára szabad legelő és mitegy két szekér szénát termő rét. — Ezen állomásra pályázni kívánók értesítenek, hogy kérvényeiket folyó év december 12-éig alólirottul nyújtják be.

Klenóczon, 1882. november 8-án.

Engler Sámuel, községi bíró.

Ércz- és fakoporsók főraktára

Raktár: Cserencsényi-utca Samarjay József ur házában.

Lakás: Losonczy-utca 16. sz. a. (saját ház.)

Alólirott tisztelettel tudatom mindazokkal, kiknek szomorú kötelességök drága halottaikat tisztességes módon eltakarítani, hogy a fentemlített raktárban minden e szakmába vágó tárgyak: ércz- és fakoporsók, (a legdiszesebbtől a legegyszerűbbig), szemfedők, párnák, selyem és perkaill-lepedők, virágok, koszorúk, különféle színű és szélességű koszoru-szalagok, gyász-fátyolok, gyertyák stb. stb. nagy készletben tartatnak és a legjutányosabb árak mellett szerezhetők meg.

Kívánságra temetések teljes elrendezését is felvállalom.

Midőn ezen vállalatommal e vidék egy rég érzett hiányát pótolom ki; tettem ezt azon számtalan felhívásnak következtében, mely évek óta hozzám intéztetett. Ennélfogva felkérem mindazokat, kiknek ily szomorú kötelesség osztályrészül jut, adandó alkalommal megbízásaikkal tiszteljenek meg.

Végül nem mulasztom el felemlíteni, miszerint főtevésem oda irányul, hogy t. vásárlóimnak a gyors kiszolgálat mellett jutányos árakat biztosíthassak.

Rimaszombat, 1882. szept. 16.

Teljes tisztelettel

7—*

Hollósy József, temetés-rendező.

Hirdetmény.

4907/1882 sz. Rszombati kir. tszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint **Péter Hubay Pál** felperesnek 350 frt tőke s jár. és jelenleg 10 frt 92 kr. megállapított költségek iránti végrehajtási ügyében a végreh. árverés Hubói 16 és 250. sztk. foglalt **Hubay Dapsy Miklós** birtokára elrendeltetik, s annak megtartására határnapul 1883. évi január hó 12-én d. e. 10 órája Hubó községben a község házában kitűzetik, mely határnapon ezen ingatlanok a kikiáltási áron alól is elfognak adadni. Kikiáltási ár a Hubói 16, sztkvi birtokra 992 frt Hubói 250. sztk. foglalt 22. hrsz. 80 frt és 1393. hrsz. 63 frt. Árverezni szándékozók kötelesek az árverésnek megkezdete előtt bánatpénzül a kikiáltási árnak 10% készpénzben a kiküldött kezébe letenni, a vételár 30 nap alatt árveréstől számítva 6% kamatokkal a rimaszombati kir. adóhivatalnál mint letéti pénztárnál lesz fizetendő. Az árverési feltételek a rimaszombati kir. tkvi hatóságnál és hubói község előjáróságánál hivatalos órák alatt megtekinthetők. — Kir. tszék mint tkvi hatóság Rimaszombat, 1882. Október 6-án.

Fornét, kir. tszéki elnök.

Hirdetmény.

Rimaszombati kir. tszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint **Friedman Miksa** fperesnek 280 frt, 150 frt, 200 ft 230 frt s jelenleg 7 frt 92 kr. továbbá **Mandel Rózának** 101 frt 55 kr. 82 frt 139 frt 84 kr. Putnoki népbanknak 90 frt 70 kr. **Schwarz Bertalannak** 300 frt. **Fleischer Rózának** 101 frt 25 kr; tőke és jár. iránti végreh. ügyében a végreh. árverés **Dapsy Dániel** a.-kálósai 55. sztk. foglalt ingatlanaira elrendeltetik s annak megtartására katárnapul 1883. január 11-én d. e. 10 órája Nagy-Kálós községben a község házában kitűzetik, mely határnapon azon ingatlanok a kikiáltási áron alul is elfognak adadni. Kikiáltási ár 1501 frt 50 kr. — Árverezni szándékozók kötelesek az árverés megkezdete előtt bánatpénzül a kikiáltási árnak 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirokban a kiküldött kezébe letenni — a vétel három részletekben és pedig az egyharmad 30 nap alatt, második 60, és a harmadik 90 nap alatt az árveréstől számítva 6% kamatokkal a rimaszombati kir. adóhivatalnál mint letéti pénztárnál lesz fizetendő. Az árverési feltételek a rimaszombati kir. tkvi hatóságnál és Nagy-Kálós község előjáróságánál hivatalos órák alatt megtekinthetők. — Kir. tszék mint tkvi hatóság Rimaszombat, 1882. okt. 10-én.

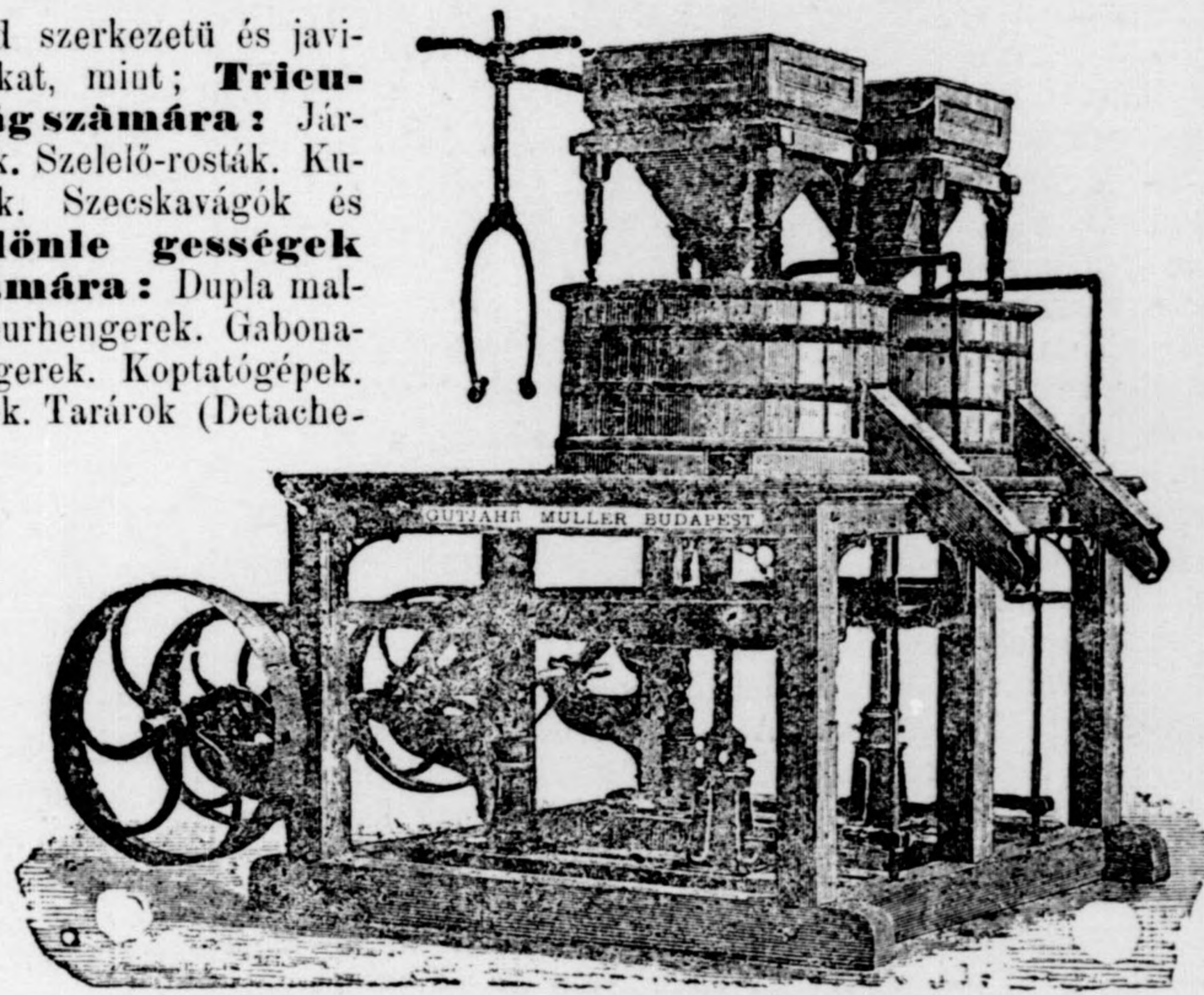
Fornét, kir. tszéki elnök.

GUTJAHR és MÜLLER

(ezelőtt BROGLE J. és MÜLLER.)

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár
Budapestben: a Margithid közelében.

Ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat, mint; **Trieur-rók gazdaság számára:** Jár-gány-eséplőgépek. Szelelő-rosták. Kukorica-morzsolók. Szeeskavágók és Borsajtók. **Különle gességek malmok számára:** Dupla malmok. Malom trieurhengerek. Gabonaosztályo zó hengerek. Koptatógépek. Daraválasztogépek. Tarárok (Detache-rök) **Malomalkatrészek:** u. m. Transmissiók. Szijkerekek. **Rostalemezek:** Cséplőgép-rosták. Liszthen-gerszíták. Koptató-lemezek. Ráspoly-lemezek stb.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

23-30

Gyári raktár és képviselőség: Rimaszombatban **SZOJKA JÁNOS** urnál.

NAGY BÉLA vegyeskereskedése.

(Rimaszombat, főtér 19. számú saját házában.)

Ajánlja a m. t. közönségnek a folytonosan raktárán levő következő árucikkeket:

Olasz-gesztenye (Maroni). **Uj ezitromok.** **Koszoru és Görzi-füge.** **Brünnellen** (hámozott török szilva). **Malaga szőlő.** **Datolya.** **Olaszogyoró.**

Olaj-Sardinia Warhanekféle, új szerkezetű füles bádóg dobozokban, melyek hozzávaló kules által könnyedséggel felbonthatók, most érkeztek direkt Gradóból az Adriai tenger mellől. **Oroszhal** hordóban. Mártásnak való **Sardella** és **Capri**. Nagyszemű orosz **Caviár** (Halikra). Valódi **francia Mustár** (Diaphane.) Gyógyhatásu **magyar édes Mustár** Fácányi gyógyszerész készítménye.

Tátrai turó finom minőségű 1 négyszögletű esinos doboz 1 frt 20 kr. Friss **palocsai sajt** 2—3 kilogrammos négyszögletű darabokban. **Tőke-terebesi sajt.** **Grói sajt.**

Valódi Brázayféle Sósorszesz kis üveg gyári ára 40 kr. nálam 35 kr., nagy üveg gyári ára 80 kr. nálam 70 kr. **Ferencz József** budai keserűvíz, friss töltésű a legjobb hatásu valamennyi budai keserűvíz források között 1 literes palackkal 19 kr. Egy láda 25 darab literes üveg 4 frt ingyen láda. **Luh Margit víz** friss töltésű 1 láda 60 db fél literes üveg 6 frt 90 kr. 1 üveg 13 kr. 1 láda 40 db 3/4 literes üveg 6 frt 60 kr. 1 üveg 18 kr., a fél literes üvegeket 2 krajczárért visszaváltom. **Parádi víz** 1/2 literes üveg 12 kr., az üres üveg 2 kr-ért vissza váltatik. **Seltersi víz** 1 korsó 28 kr. **Koritniczai víz** 1 nagy üveg 22 kr.

Jordan és Timacuseféle finom Chokoládé és ezukorkák. **Karaván thea** kis és nagyobb dobozokban, ugy déka számra. **Rumok:** Brasilai, Cuba, Jamaika és Ananás minden nagyságu üvegekben.

Lundenburgi ezukor első rendű kilogr. 54 kr. **Kávék:** Menado, Ceylon, Cuba, Jamaika, Gyöngy, Moecca és Arany Java. Valogatott édes **Mandola** kilogramm 1 frt 20 kr. Különös finom **Karolina rizs.**

Szolgálatkészségemet szívesen felajánlva vagyok teljes tisztelettel

Cső-tészta (Macaroni.) Teljes raktár mindenféle fűszer árukból.

Paraffin (petroleum) gyertya, Dinglerféle 1 csomag 450 gr. 12 szál 32 kr. 100 csomag egyszerűen vételnél: 31 frt és ingyen láda. **Flóra** Stearin gyertya 490 gr. 6. és 8-as 43 kr. Ugyanaz 560 grammos 6. és 8-as 50 kr. **Úr** (hohl) Stearin gyerták 6. és 8-as 50 kr. **Salon gyufák** csomag és dobozokban. — Igen jó minőségű **mozdó szappanok.** **Kőolaj** (petroleum) valódi amerikai tökéletesen tisztított **nem gyulékony.**

Essőernyők gazdag választékban 1 frt 10 krtól 4 frt 40 krig. **Essőköponyegek** Kautschuckból, egyik oldalon esső, másik oldalon por ellen. **Sár cipők** (Kaltschen) kautschuckból. Hölgyek-, urak- és gyermekek részére **Filz komótezipők** 60 krtól 2 1/2 frtig. **Utazó bőröndök** minden nagyságban.

Kesztyűk Glaçé és szarvasbőrből megközelíthetetlenül legjobb minőségben. 1 pár 2 gombos Glaçé női vagy uri 1 frt 10 kr., továbbá vannak 3, 4, 6, 8 és 10 gombosak. Fehér egyenruha szarvasbőr kesztyűk.

Hazai kötszövészeti iparezikkek: Télikendők, harisnyák és felső kamaslik berlini gyapotból, hölgyek, urak és gyermekek számára. 8/4 és 10/4 nehéz téli nagy **Kendők.** **Női alszoknyák** fehérek piros esikkal, kötszövöttek, valamint **Filzből** piros, szürke és Tegethof alapszínű színes hímzéssel. **Különös jó** téli uri rövid harisnyák. **Téli posztókesztyűk** hölgyek, urak és gyermekek számára. **Uri téli alsóingek** fehér és színes. **Nagy választék:** Legyezők és női vállfűzőkben (Mieder).

Különös finomságu **Gyapju fonal,** három igen szép színben, harisnya készítésre 1 nagy gombolyag ára 40 kr. **Fehér kötő pamutok.** Közöséges 1 csomag 8 matring 56 kr. Valódi „Pottendorfi, „Harlandi“ „Király“ (Königs) ezek háromsodrotuak és Svaitzerthali Tetznerféle 4 sodrotu pamut. **Paplan pamut** fehér

és kimoshatlan vörös. **Paplanba való gyapot** finom 1 kgr. 1 frt 96 kr., legfinomabb 2 frt 40 kr. — **Dollfus Mieg & Comp Paris** gyártmányai: Valódi himező pamut fehér és színes. **Coton à Repriser** (Stoppwolle) 8 sodratu minden számban **Cordonnet pour Guipüre** (horgoló ezérna). **Fil d'alsace** (fonal mignardis munkához). **Fényfonal:** (Spinal, fil à Muline).

Valódi Clark Anker czérnák 300 rőfös,
szám: 16—44. 44—80. 80—160
1 orsó ára: 11 kr. 9 kr. 8 kr.

Géphez való fekete félselyem 1 matring 8 kr. **Varró géptük:** eredeti Singer-féle 1 db 4 kr., valódi Weh'er és Wilson-féle 1 db 6 kr. Valódi Marschal czérnák fehér és fekete **Csipkék,** csipke csokrok, csipke kendők, kalapvirágok és papírból virágesokor manchettok, menyasszonyi koszorúk és fátyolok.

Női ruhakelmék fehér és színes **barchettok** és **kalmukok.** Fekete Faille és Noblesse **selyem kelmék.** Gazdag választék színes **selyem kendőkben.** Benedikt Schrollféle **Chiffonok.** — **Uri ingek** és zsebkendők színek és fehér. **Gallérok,** kézelők, legujabb nyakkendők nagy választékban és a lehető legjutányosabb árakon.

Minden fajta **játék-kártya** eladás.

Valamint üzletembe vannak telepítve: **a m. kir. állam bélyegeladás.** A m. kir. **postai értékjegyek** eladása összekötve bélyegezett levelek gyűjtő szekrényével, a melyből naponta 3-szor vitetnek el a levelek a posta hivatali szolgálta által és pedig: reggel 8 1/2, délben 11 1/2 és este 5 1/2 órakor. A rimaszombati **faragászatú iskola** és ezzel együtt a hazai ipar **képviselője.** A Magyar-Francia biztosító részvénytársaság **kerületi főügynöksége.** A New-Yorki eredeti **Singer varrógépgyár** főügynöksége.

Nagy Béla.